Euroopa Parlament
2024-2029

Õiguskomisjon

2025/2079(INL)

30.6.2025

RAPORTI PROJEKT

soovitustega komisjonile 28. režiimi kohta: uus õigusraamistik uuenduslike ettevõtete jaoks
(2025/2079(INL))

Õiguskomisjon

Raportöör: René Repasi

(Algatus – kodukorra artikkel 47)

(Ettepaneku koostaja: René Repasi)

PR_INL

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

RESOLUTSIOONI ETTEPANEKU LISA: SOOVITUSED TAOTLETAVA ETTEPANEKU SISU KOHTA.....7

SELETUSKIRI.....12

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI.....15

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti projekti koostamisel sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:.....15

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

soovitustega komisjonile 28. režiimi kohta: uus õigusraamistik uuenduslike ettevõtete jaoks
(2025/2079(INL))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 225,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 50 ja artikli 114 lõiget 1,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrust (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I)[1],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrust (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrust (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ[3],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta[4],

– võttes arvesse komisjoni 28. mai 2025. aasta teatist „ELi idu- ja kasvufirmade strateegia“ (COM(2025)270),

– võttes arvesse Enrico Letta 17. aprilli 2024. aasta aruannet „Much more than a market“ (Palju enamat kui turg),

– võttes arvesse Mario Draghi 9. septembri 2024. aasta aruannet „The future of European competitiveness“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik),

– võttes arvesse kodukorra artikleid 47 ja 55,

A. arvestades, et ettevõtjad, eelkõige väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), idu- ja kasvufirmad, puutuvad kogu liidus kokku liikmesriigiti väga erinevate õigusnormidega; arvestades, et selline regulatiivne mitmekesisus ja tundmatus keskkonnas orienteerumise kulud takistavad äriühingute üleeuroopalist rahastamist;

B. arvestades, et ühtset Euroopa süsteemi on võimalik saavutada mitte ainult liidu

---

1 ELT L 177, 4.7.2008, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/593/oj.
2 ELT L 351, 20.12.2012, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1215/oj.
3 ELT L 257, 28.8.2014, lk 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj.
4 ELT L 169, 30.6.2017, lk 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1132/oj.

eraldiseisva õigusaktiga, vaid ka selliste õigusnormide kehtestamisega, mis toimivad samaaegselt igas liikmesriigis kehtiva riikliku õigussüsteemiga;

C. arvestades, et paljud liidu idu- ja kasvufirmad töötavad välja murrangulisi tehnoloogiaid; arvestades, et välismaised äriühingud omandavad need ettevõtted sageli enne nende küpsuse saavutamist; arvestades, et sellised omandamised jäävad sageli allapoole liidu ühinemiskontrolli künnist;

D. arvestades, et uuenduslikud ettevõtted vajavad juurdepääsu riskikapitalile, üleeuroopalist liikuvust, skaleeritavust, kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid, kaitset konkurentsi kõrvaldavate omandamiste eest ja pikaajalisi investeeringuid;

Üldpõhimõtted

1. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle esitada seadusandlik ettepanek uuenduslike ettevõtete 28. režiimi (edaspidi „28. režiim“) kohta, mis peaks koosnema seadusandlikust ettepanekust võtta vastu direktiiv, mille õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 50 ja artikli 114 lõige 1;

2. on kindlalt vastu ELi toimimise lepingu artikli 352 lõike 1 kasutamisele õigusliku alusena, sest see lükkaks seadusandliku ettepaneku vastuvõtmise ühehäälsuse nõude tõttu edasi; suhtub kriitiliselt Euroopa Liidu lepingu artiklis 20 ja ELi toimimise lepingu artiklis 329 osutatud tõhustatud koostöö või valitsustevaheliste kokkulepete kasutamisse 28. režiimi kehtestamisel;

3. tunnistab asjaolu, et ELi toimimise lepingu artiklis 50 ja artikli 114 lõikes 1 nõutakse äriühinguõiguse ühtlustamismeetmete võtmist, mida tuleb rakendada liikmesriikide riigisiseses õiguses; on seisukohal, et sellisel juhul tuleks eelistada maksimaalset ühtlustamist, et tagada kõigis liikmesriikides ühtsed õigusnormid;

4. on seisukohal, et 28. režiim on samm siseturu edasise süvendamise ja Euroopa suurema integratsiooni suunas;

5. kordab, et 28. režiimiga vabatahtlikult liituvad äriühingud peaksid järgima selle õigusnorme;

6. rõhutab, et äriühingu valikut 28. režiimis osaleda tuleb kõigi 27 liikmesriigi õiguskorras automaatselt tunnustada;

7. on teadlik ohust, et 28. režiim võib muuta võimalikuks nõrgemate poolte kohustuslikust riigisisesest kaitsest kõrvalehoidmise; rõhutab, et 28. režiimist ei tohi saada vahendit, millega kahjustatakse olemasolevat kaitsetaset; nõuab, et kaitsemeetmed kehtestataks materiaalõiguse normide kaudu, millel on kõrge kaitsetase, ja kollisiooninormide abil, millega tagatakse kohustuslike riigisiseste õigusnormide kohaldamine;

Uuenduslike ettevõtete 28. režiim

8. on arvamusel, et 28. režiim peaks peamiselt puudutama äriühinguõiguse eeskirju ja et selles peaksid saama osaleda ainult aktsiaturul noteerimata piiratud vastutusega äriühingud; leiab, et 28. režiim peaks olema õigusnormide kogum, mis tuleb lisada

olemasolevatesse või uutesse riiklikesse ettevõtlusvormidesse;

9. teeb ettepaneku nimetada 28. režiimiga hõlmatud ettevõtlusvorm Euroopa idu- ja kasvufirmadeks (*European Start-Up and Scale-Up*, ESSU); nõuab, et olemasolevatele riiklike ettevõtlusvormide lühenditele lisataks lühend ESSU;

10. rõhutab, et 28. režiim ei piira individuaalse ja kollektiivse tööõiguse valdkonnas liidu ja liikmesriikide õiguse ega töötajate kaasotsustamise eeskirjade kohaldamist;

11. rõhutab vajadust lihtsustada äriühingute asutamist ja registreerimist; nõuab, et vähendataks menetluslikku keerukust ja et registreerimismenetlus ESSU loomiseks viidaks lõpule 48 tunni jooksul; nõuab võimalust esitada äriühingu dokumente veebis kogu ettevõtlusvormi elutsükli jooksul ning ühekordsuse põhimõtte täielikku rakendamist ESSU registreerimisel; on seisukohal, et võimaldada tuleks digimenetlusi, nagu digikoosolekute kasutamine üldkoosolekute ja juhatuse koosolekute korraldamiseks;

12. nõuab ühtse liidu tasandi digitaalse äriregistri loomist, mis toimiks otsese kontaktpunktina ESSUde registreerimiseks, täiendades ja laiendades olemasolevat registrite sidestamise süsteemi (BRIS);

13. nõuab liidu äriühingu tunnuskoodi edasiarendamist ja kohandamist, et ühtlustada registreerimist, suurendada läbipaistvust ja usaldust, hõlbustada äriühingu identiteedi kontrollimist ning võidelda pettuse ja maksudest kõrvalehoidmise vastu;

14. on seisukohal, et ESSUna registreerimise võimalus ei tohiks piirduda uue uuenduslike ettevõtete kategooria kehtestamise ega muude kitsendavate tegurite kohaldamisega; hoiatab, et sellise uue kategooria loomine suurendaks tarbetut bürokraatiat; selgitab, et ESSU asutamine peaks olema võimalik üksnes füüsilistele või juriidilistele isikutele, kes on liidu elanikud või on liidus asutatud;

15. on seisukohal, et ESSU-l peaks olema võimalik tegutseda sõltumatu üksikettevõtte või ESSU emaettevõtja tütarettevõttena;

16. rõhutab, et selleks et äriühingut saaks registreerida ESSUna, peab selle registrijärgne asukoht paiknema ühes 27 liikmesriigist; rõhutab, et asukoht ja registrijärgne asukoht võivad olla eri liikmesriikides;

17. rõhutab, et tootlikkuse kasv, innovatsioon ja sotsiaalne kaasatus peavad olema üksteisega tihedalt seotud; on seisukohal, et ESSU töötajate jaoks tuleks kaaluda töötajate aktsiaomandi kavade loomist, et nad saaksid äriühingus osaluse;

Kaitsemeetmed

18. rõhutab vajadust kaitsta Euroopa uuenduslikke ettevõtteid konkurentsi kõrvaldavate omandamiste eest ja vältida sellise uuendustegevuse ümberpaigutamist, mida sageli toetatakse Euroopa teadustöö riikliku rahastamise vahenditest, väljapoole liitu; on seisukohal, et ühinemiste reguleerimine ei ole piisav, et konkurentsi kõrvaldavate omandamiste probleem lahendada; nõuab, et seadusandlikku ettepanekusse lisataks vabatahtlikud korraldaja omandivormid, varalukud ja eri liiki aktsiad, eelkõige erineva hääleõigusega aktsiad, sealhulgas vetoaktsiad;

19. tunneb muret ohu pärast õõnestada liikmesriikide õiguskorras kehtivaid nõrgema poole kaitse standardeid;

20. on seisukohal, et uue seadusandliku ettepaneku puhul on nõrgema poole kaitsmiseks sobivam kasutada kollisiooninorme kui materiaalõiguse norme; nõuab, et töötajate kaasotsustamisega seotud küsimused määrataks kindlaks äriühingu tegeliku asukoha – koht, kus paikneb äriühingu keskjuhatus – õiguse alusel;

Juurdepääs kapitalile

21. nõuab, et kogu liidus töötataks aktsionäride lepingute ja põhikirja jaoks välja näidisdokumendid;

22. on seisukohal, et uus seadusandlik ettepanek peaks sisaldama ühtlustatud õigusnorme omakapitalilaadsete võlainstrumentide kohta, mis võimaldavad investoritel investeerida äriühingusse, omandamata selle äriühingu üle kontrolliõigust;

Vaidluste lahendamine

23. on seisukohal, et ESSUdega seotud vaidluste tarbeks tuleks luua alternatiivne vaidluste lahendamise mehhanism, et tagada vaidluste kiire ja eriotstarbeline lahendamine; on lisaks veendunud, et liikmesriigid peaksid kaaluma oma riiklikes kohtutes spetsiaalse vaekogu loomist, mis tegeleks äriühingute vaheliste ESSUdega seotud vaidlustega, ning et sellistel vaekogudel peaks olema võimalik lahendada vaidlusi inglise keeles;

Lõppsätted

24. nõuab, et komisjon esitaks 2026. aasta esimeseks kvartaliks ELi toimimise lepingu artiklite 50 ja 114 alusel ettepaneku võtta vastu direktiiv, järgides käesoleva dokumendi lisas esitatud soovitusi;

25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon ja lisas toodud soovitused komisjonile ja nõukogule.

RESOLUTSIOONI ETTEPANEKU LISA:
SOOVITUSED TAOTLETAVA ETTEPANEKU SISU KOHTA

1. Üldpõhimõtted ja õiguslik vorm

Parlament teeb ettepaneku nimetada 28. režiimiga hõlmatud ettevõtlusvorm Euroopa idu- ja kasvufirmadeks (*European Start-Up and Scale-Up*, ESSU). ESSU ei peaks olema sõltumatu üleeuroopaline ettevõtlusvorm, vaid riiklik ettevõtlusvorm kõigis liikmesriikides ning see peab koosnema teatavatest elementidest, mis on liidu õigusega ühtlustatud. Lühend ESSU tuleks lisada olemasolevate riiklike ettevõtlusvormide lühendite hulka.

ESSU peaks tuginema riigisisese õiguse alusel loodud ettevõtlusvormidele. Liikmesriikidel peaks olema vabadus otsustada, kas lubada olemasolevatel riiklikel ettevõtlusvormidel muutuda ESSUks või luua uus riiklik ettevõtlusvorm. Riikliku ettevõtlusvormi asutajad või omanikud peaksid saama vabatahtlikult valida uue režiimi, mis võimaldaks kasutada äriühingu märgist „ESSU“.

ESSUt tuleks kõigi liikmesriikide õiguskordades automaatselt tunnustada piiratud vastutusega äriühinguna.

ESSU loomisel tuleks kohaldada selle liikmesriigi õigust, kus kõnealune äriühing on asutatud. Erandina sellest põhimõttest ja selleks, et kaitsta eelnevalt kindlaks määratud avalikke huve, peaks olema võimalik selgitada välja kohaldatav õigus olulise ühendava teguri, mitte asutamiskoha alusel.

ESSU õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikkel 50 ja artikli 114 lõige 1. Selleks et saavutada ESSU põhielementide osas õiguskindlus, peab ELi toimimise lepingu artikli 50 ja artikli 114 lõike 1 alusel vastu võetud direktiiv olema maksimaalse ühtlustamise direktiiv.

Parlament on teadlik ohust, et automaatselt tunnustatud ESSU võib viia nõrgemaid pooli kaitsvatest kohustuslikest riigisisestest õigusnormidest kõrvalehoidmiseni. ESSU kontsernisiseste eeskirjadega ei tohiks seega piirata liidu ega liikmesriigi õiguse kohaldamist individuaalse ja kollektiivse tööõiguse valdkonnas, sealhulgas töötajate kaasotsustamise eeskirjade kohaldamist, ning need peaksid sisaldama kaitsemeetmeid, mis takistavad tulemuslikult ESSU kuritarvituslikku kasutamist.

2. Kohaldamisala

Liikmesriigid peaksid oma riigisiseses õiguskorras sätestama õigusnormid, mis nende järgimise korral võimaldavad riiklikul ettevõtlusvormil lisada oma äriühingu nimele lühendi ESSU. ESSUna registreerimiseks peab riiklik ettevõtlusvorm vastama järgmistele nõuetele:

– see peab olema õigusvõimeline juriidiline isik, mida tunnustatakse registreerimise kuupäeval automaatselt kõigis liikmesriikides;

– tegemist peab olema piiratud vastutusega äriühinguga, milles omanike vastutus äriühingu

võlgade eest piirdub nende maksete summaga;

– see ei tohi olla börsil noteeritud äriühing;

– selle peab olema loonud üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut, kes on liidu elanikud või on liidus asutatud;

– sellel peab olema võimalik tegutseda sõltumatu üksikettevõtte või ESSU emaettevõtja tütarettevõttena;

– selle registrijärgne asukoht peab olema ühes liikmesriikidest.

Kui riigisiseses äriühinguõiguses on ESSUna registreerimise nõuetele vastava äriühingu asutamiseks ette nähtud minimaalne sissemakstud kapital, peab selle äriühingu registreerimiseks määrama kohe sissemakstud kapitaliks 1 euro ning äriühing peaks olema kohustatud paigutama vähemalt 25 % oma aastakasumist kohustuslikku reservi, kuni see reserv koos algselt sissemakstud kapitaliga kasvab kõnealuse riigisisese õigusega nõutava miinimumkapitali tasemeni.

Lihtsustamise huvides ei tohiks ESSUna registreerimise võimalus piirduda uue uuenduslike ettevõtete kategooria ega muude kitsendavate teguritega, kuna see tekitaks täiendavat bürokraatiat ja tarbetut bürokraatlikku koormust.

Kui ESSU kavatseb end börsil noteerida, tuleks nõuda, et see muudaks end riigisisese või liidu õiguse alusel aktsiaseltsiks, järgides riigisiseseid ja liidu ümberkujundamise õigusnorme.

3. Ettevõtlusvormi loomine

ESSU loomine ja registreerimine peaks olema täielikult digitaalne ja vastama ühekordsuse põhimõttele. ESSU loomine tuleb lõpule viia 48 tunni jooksul.

Loomisel peaks ESSU saama ühtse digiidentiteedi ja äriühingu tunnuskoodi, et ühtlustada registreerimist, suurendada läbipaistvust ja usaldust, hõlbustada äriühingu identiteedi kontrollimist ning võidelda pettuse ja maksudest kõrvalehoidmise vastu.

Nende eesmärkide saavutamise hõlbustamiseks peaks komisjon looma ESSUde jaoks ühtse liidu tasandi digitaalse äriregistri ja seda haldama. Selline register täiendaks ja laiendaks olemasolevat registrite sidestamise süsteemi. Ühtne liidu tasandi digitaalne äriregister ei tohiks asendada kehtivaid riiklikke asutamiseeskirju, vaid peaks pigem toimima ühise portaalina. Liidu tasandi digitaalses äriregistris registreerimisel peab äriühing valima asutamiskohaks liikmesriigi ja seda tehes ka asutamise suhtes kohaldatava riigisisese õiguse.

Ühtne liidu tasandi digitaalne äriregister looks otsese kontaktpunkti, kus äriühingud saaksid end ESSUna registreerida. Registrisse lisamist, kande täiendamist ja ajakohastamist tuleks selles registris teha ühekordsuse põhimõtte alusel ning register peaks olema kättesaadav kõigis liikmesriikides mitmekeelse liidese ja harmoneeritud identifitseerimisstandardite põhjal vastavalt eIDASe määrusele[1]. Register võiks toimida loalise hajusraamatu võrgus, mis

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-

salvestab muutmata ajatempliga olulisi äriühinguga seotud sündmusi, näiteks registreeringuid või aktsiate ülekandeid.

4. Kaitsemeetmed

ESSUsid käsitlevate õigusnormidega ei tohiks piirata individuaalset ja kollektiivset tööõigust ega töötajate kaasotsustamise eeskirju.

Individuaalsete töölepingute suhtes kohaldatav õigus tuleks kindlaks määrata üksnes määruse (EÜ) nr 593/2008 artikli 8 alusel.

Töötajate kaasotsustamisega seotud küsimuste puhul tuleks kohaldatav õigus kindlaks määrata äriühingu tegeliku asukoha alusel, milleks on äriühingu keskjuhatuse asukoht.

Vaidluse või ebakindluse korral teemal, millise riigisisese õigusega reguleeritakse töötajate kaasotsustamisega seotud küsimusi, peaks ESSU juhatusel, töötajate esindajatel või ametiühingutel, kellel oleks ametisse nimetamise õigus vastavalt riigisisesele õigusele, mille kohaldamine on vaidlustatud või ebakindel, olema võimalik taotleda kohaldatava õiguse üle otsustamist selle liikmesriigi kohtult, kus on äriühingu registrijärgne asukoht. Sellel kohtul peaks olema ainupädevus asja lahendamiseks.

5. Vabatahtliku pikaajalise lähenemisviisi soodustamine

Selleks et kaitsta Euroopa uuenduslikke ettevõtteid konkurentsi kõrvaldavate omandamiste eest ja vältida uuendustegevuse, mida sageli toetatakse Euroopa teadustöö riikliku rahastamise vahenditest, ümberpaigutamist väljapoole liitu, peaksid liikmesriigid kehtestama õigusnormid, mis võimaldavad äriühingutel pöördumatult kasutada täiendavaid õiguskaitsesüsteeme, näiteks järgmiseid:

– hääleõiguse ja majanduslike õiguste eraldamine eri liiki aktsiate, eelkõige erineva hääleõigusega aktsiate kaudu;

– hääleõiguse liigitamine mitteülekantavaks ja mittepäritavaks;

– kasumi jaotamine investoritele või majanduslike õiguste omajatele lepingulise kokkuleppe alusel, mis on ajaliselt või summade poolest piiratud ja mille kumbki pool võib igal ajal lõpetada;

– piiriülese ümberkujundamise piiramine üksusteks, kes on valinud täiendava õiguskaitsesüsteemi, eelkõige varalukkude puhul.

Äriühingutel, kes on teinud otsuse selliste täiendavate õiguskaitsesüsteemide kasuks, peaks

---

identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj).

olema võimalik lisada oma äriühingu nimele märge „juhtomanduses“.

Direktiivi (EL) 2017/1132 tuleks seoses piiriülese ümberkujundamise, ühinemiste ja jagunemistega muuta, et võimaldada liikmesriikidel, kes on otsustanud võtta kasutusele oma riikliku ettevõtlusvormi, piirata sellise riikliku ettevõtlusvormi piiriülest ümberkujundamist ettevõtlusvormideks, mis kehtivad teistes liikmesriikides, kus on võimalikud ka sarnased juhtomanduse vormid.

6. Talentide ligimeelitamine

Tootlikkuse kasv, innovatsioon ja sotsiaalne kaasatus peavad olema üksteisega tihedalt seotud. ESSU peaks kehtestama kogu liidus vabatahtlikud ühtlustatud õigusnormid töötajate aktsiaomandi kavade ülesehituse kohta, kusjuures kõnealuste kavade rakendamist hõlbustatakse eraldi vahendaja kaudu. See mitte ainult ei võimalda VKEdel ning idu- ja kasvufirmadel meelitada ligi talente ja ergutada pikaajalist pühendumist, vaid tagab ka töötajate täieliku ja õiglase osalemise väärtuses, mida nad aitavad luua oma tööjõu ja intellektuaalse kapitali kaudu. ESSU raames ühtlustatud õigusnormide väljatöötamisel tuleb arvesse võtta järgmisi põhimõtteid:

– eeltingimusena ei tohiks sellised kavad mingil juhul asendada ega vähendada tavapärast põhipalka ega mis tahes muud liiki makseid, näiteks sotsiaalkindlustusmakseid, vaid need peaksid olema hüvitis, mis täiendab kõiki sotsiaalseid ja lepingulisi õigusi;

– läbipaistvus peab olema selliste kavade koostamisel ja rakendamisel kesksel kohal;

– sellistes kavades osalemine peab olema mittediskrimineeriv ja avatud kõigile töötajatele;

– sellistes kavades osalemine peab jääma töötajate jaoks vabatahtlikuks;

– selliste kavadega peavad kaasnema mehhanismid töötajate kaitsmiseks põhjendamatute finantsriskide eest.

Komisjon peaks sotsiaalpartneritega konsulteerides ja parimate tavade näidete põhjal töötama ESSUde jaoks välja lihtsad, elementaarsed ja põhilised toetavad mudelid kasumi jagamise lepingute ja juhendite koostamiseks, et hõlbustada rakendamist, suurendada teadlikkust töötajate aktsiaomandi kavadest ja ühtlustada liikmesriikide vahel rahalise toetuse süsteeme. Näidislepingud ja suunised peaksid sisaldama teavet töötajate finantsriskide kohta, neis tuleks täpsustada töötajate väljaostuvõimalused ja kaaluda mõju töötajatele, pidades eelkõige silmas soolist võrdõiguslikkust.

7. Riskikapitali kaasamine

Liikmesriigid peaksid võtma kasutusele ühtlustatud omakapitalilaadsed võlainstrumendid, mis võimaldavad investoritel investeerida äriühingutesse ilma äriühingu üle kontrolli omandamata (nt kasumis osalemise õigused, hääleõiguseta osalus või kasumiga seotud laenud). Sellised omakapitalilaadsed võlainstrumendid peaksid vastama järgmistele nõuetele:

– need loodi äriühingu ja investori vahelise lepingulise kokkuleppe sõlmimisel kapitali sissemakse tegemiseks; sellises kokkuleppes peab olema täpsustatud investeeritud põhisumma, see peab sisaldama kindlaksmääratud tagasimaksekuupäeva ja selles tuleb ette näha hüvitis, mis võib olla fikseeritud või muutuva intressimääraga või kasumiosaluse vormis;

– on tavapäraste võlanõuetega võrreldes madalamal positsioonil;

– neid käsitletakse regulatiivsetel ja raamatupidamislikel eesmärkidel omakapitalina või omakapitali asendava kapitalina.

Selleks et suurendada õiguskindlust siseturu 27 riiklikus jurisdiktsioonis ja vähendada turule sisenemise tõkkeid ESSUdesse investeerimisel, peaks komisjon hõlbustama ESSUde jaoks põhikirja, aktsionäride lepingute ja kõigi muude asjakohaste dokumentide mudelite väljatöötamist ning looma platvormi, kus need näidisdokumendid tehakse kõigis liidu ametlikes keeltes kättesaadavaks.

Komisjon peaks ametisse nimetama eksperdirühma, kelle ülesanne on töötada välja standarditud kvaliteetsed näidispõhikirjad, mis vastavad ESSUdele kehtestatud ühtlustatud nõuetele. Eksperdirühma peaksid muu hulgas kuuluma asutajad, investorid ja ametiühingud.

Komisjon peaks ametisse nimetama ka täiendava eksperdirühma, kelle ülesanne on töötada välja standardsed, õiglased ja kvaliteetsed aktsionäride näidislepingud. Selliste aktsionäride näidislepingutega tuleks luua tasakaal asutajate ja investorite huvide vahel. Kõnealusesse eksperdirühma peaksid muu hulgas kuuluma asutajad ja riskikapitaliinvestorid.

Komisjon peaks Euroopa ja võrdleva äriõiguse jaoks asutama Teadusuuringute Ühiskeskuse, et luua kõigis liidu ametlikes keeltes avatud juurdepääsuga ja võrreldav teave äritegevuse reguleerimise kohta liikmesriikides.

8. Eriotstarbeline vaidluste lahendamine

Selleks et kiirendada ESSUdega seotud vaidluste lahendamist, tuleks luua alternatiivne vaidluste lahendamise erimehhanism. Kõnealuses mehhanismis osalemiseks on vaja asjaomaste poolte nõusolekut. Individuaalse ja kollektiivse tööõigusega seotud vaidlused tuleks sellest mehhanismist välja jätta. Sellistel juhtudel tuleks kohtualluvus kindlaks määrata vastavalt määruse (EL) nr 1215/2012 artiklitele 20–23.

Lisaks peaksid liikmesriigid looma oma siseriiklikes kohtutes spetsiaalse vaekogu – kas ühe konkreetse kohtu ühe vaekogu riigi tasandil või ühe vaekogu iga föderaalüksuse ühes konkreetses kohtus, sõltuvalt asjaomasest riiklikust kohtusüsteemist. Sellised vaekogud peaksid olema loodud selleks, et lahendada äriühingute vahelisi tsiviilõiguslikke vaidlusi, mis on seotud ESSU ettevõtlusvormiga, ESSUde või ESSU aktsiate omandamisest tulenevaid või sellega seotud vaidlusi ning ESSU ja selle juhatuse või nõukogu liikmete vahelisi vaidlusi. Liikmesriigid peaksid tagama, et sellistes vaekogudes on menetlusi võimalik ellu viia inglise keeles, tingimusel et asjaomased pooled on sellega nõus.

SELETUSKIRI

Uute volitustega Euroopa Komisjon on teatanud oma kavatsusest luua äriühingutele uus õiguslik seisund – nn 28. režiim. 28. režiim kajastab seadusandlikku meetodit, mille puhul liidu tasandil vastu võetud õiguslikult siduvad eeskirjad kehtivad liikmesriikide territooriumil samaaegselt riigisiseste õigusnormidega. Nende kohaldamine sõltub eraõiguslike isikute vabatahtlikust valikust end nende ELi õigusnormidega siduda. Nende eraõiguslike isikute seisukohast peavad ELi õigusnormid olema neile valimiseks soodsamad kui muidu kohaldatav riigisisene õigus. EL on seda seadusandlikku meetodit varem kasutanud üleeuroopalise pensionitoote (PEPP), vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtjate (eurofondid) ja *Societas Europaea* (Euroopa äriühing, SE) kasutuselevõtmisel. Komisjon tegi ettepaneku nimetada *Societas Privata Europaea* (Euroopa osaühing, SPE), *Societas Unius Personae* (ühe osanikuga osaühing, SUP) ja Euroopa ühine müügiõigus (CESL) 28. režiimiks, kuid ei ole seda seadusandlikku protsessi senini lõpule viinud.

Enrico Letta aruandes „Much more than a market“ (Palju enamat kui turg), milles ta nõudis „lihtsustatud Euroopa äriühingu“ loomist, kutsus autor üles kasutama uuenduslike ettevõtete toetamiseks 28. režiimi seadusandlikku meetodit. Sarnaseid viiteid võib leida ka mitmetest hiljutistest Euroopa Komisjoni teatistest ja Draghi aruandest „The future of European competitiveness“ (Euroopa konkurentsivõime tulevik). Euroopa Parlamendi seadusandliku algatusraporti eesmärk on anda ülevaade sellise ettevõtlusvormi ülesehitusest ja raamistikust, pöörates erilist tähelepanu asjaolule, kuidas selline õiguslik seisund võiks tuua kasu VKEdele, idu- ja kasvufirmadele ning nende asutajatele, kes soovivad tegutseda ja laieneda kogu siseturul, kuid ei piirdu nendega.

Euroopa Komisjon on varem üritanud luua süsteemi Euroopa osaühingutele, millest ükski ei ole osutunud täielikult edukaks. Nende ebaõnnestumise põhjused tulenevad lünkadest nende ülesehituses ning töötajate konsulteerimis- ja osalemisõigusi tagavate kaitsemeetmete puudumisest, mille tagajärjel ei suudetud vajalikku konsensust saavutada. Nende katsetega seotud täiendava õigus-, haldus- ja finantskoormuse loomine oli veel üks tegur, mis piiras nende kasutuselevõttu noorte ettevõtete poolt.

Vajalike kaitsemeetmete kehtestamine 28. režiimi kuritarvitamise tõhusaks ärahoidmiseks, eelkõige seoses töötajate kaasotsustamise eeskirjadega, on äärmiselt oluline ja vajalik eeltingimus selle projekti edu tagamiseks ja ühiskondliku heakskiidu saavutamiseks.

Palju aastaid hiljem on Euroopas äriühinguõiguse ühtlustamisega seoses võetud küll olulisi meetmeid, kuid paljud murekohad, eelkõige väiksemate ja kujunemisjärgus äriühingute jaoks, on jäänud lahendamata, samal ajal kui esile on kerkinud uued majanduslikud probleemid.

Seetõttu soovitab raportöör nimetada komisjoni väljapakutud ettevõtlusvorm Euroopa idu- ja kasvufirmadeks (*European Start-Up and Scale-Up*, ESSU). Selle asemel et luua määruse kaudu sõltumatu üleeuroopaline ettevõtlusvorm, mille õigusliku alusena tuleks kasutada ELi toimimise lepingu artikli 352 lõiget 1 ja mille puhul on oht, et selle loomisega võidakse korrata varasemaid vigu, soovitab raportöör luua riikliku ettevõtlusvormi, mida tunnustataks automaatselt kõigis liikmesriikides. Seda on võimalik saavutada, ajakohastades olemasolevaid riiklikke piiratud vastutusega ettevõtlusvorme või luues uusi kohandatud riiklikke ettevõtlusvorme. Sellist muidu riikliku ettevõtlusvormi oluliste elementide riigiüleseks

muutmise viisi on võimalik rakendada maksimaalse ühtlustamise direktiivi abil ELi toimimise lepingu artiklite 50 ja 114 alusel.

Euroopa idu- ja kasvufirmade (ESSU) ettevõtlusvorm vähendaks koormust, luues lihtsustatud, digiteeritud, arusaadava ja kasutajasõbraliku regulatiivse keskkonna, mis on kohandatud VKEde, idu- ja kasvufirmade vajadustele, piirdumata samas uue uuenduslike ettevõtete kategooriaga või muude kitsendavate kriteeriumidega, et luua ja tugevdada innovatsiooni Euroopas. Õiguslikule vormile juurdepääsu sõltuvusse seadmine sellest, kas pooled esitavad vajalikud tõendid, et kvalifitseeruda rahastamiskõlblikuks – näiteks selleks, et näidata oma „uuenduslikku“ olemust –, suurendaks halduskoormust, mida eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel on raske hallata. VKEde, idu- ja kasvufirmade vajadustele parimal viisil vastamiseks peab ESSU olema aktsiaturul noteerimata piiratud vastutusega äriühing.

Lisaks äriühingute asutamise ja registreerimise menetluste lihtsustamisele teeb raportöör ettepaneku, et õigusraamistikus tuleks käsitleda eri elemente, et tugevdada nende VKEde, idu- ja kasvufirmade konkurentsivõimet, kes otsustavad valida uue ettevõtlusvormi. Seepärast kirjeldatakse ettepanekus mitmeid komponente, mis tuleks lisada, et parandada ESSUde juurdepääsu kapitalile ja talentidele ning soodustada pikaajalist lähenemisviisi. Eelkõige on idufirmadel, kes muudavad uuenduslikud ideed turustatavateks toodeteks, kalduvus sattuda konkurentsi kõrvaldavate omandamiste küüsi, mida ei ole ühinemiskontrolli käsitlevate õigusaktide abil võimalik peaaegu üldse kontrollida. Seetõttu soovib raportöör uurida pikaajaliste ja eesmärgipäraste ettevõtlusvormide elemente, mille kohta on eri liikmesriikides juba olemas ja kujunemisjärgus näiteid. Eelkõige puudutab see varalukke ja võimalikke probleeme seoses piiriülese ümberkujundamisega. Selleks et jääda atraktiivseks investoritele – äriühingutele, kes valivad pikaajalise õigusrežiimi –, peavad iga sellise ettepanekuga kaasnema kogu ELi hõlmavad ühtlustatud õigusnormid omakapitalilaadsete võlainstrumentide kohta, mis võimaldavad investoritel investeerida äriühingutesse ilma äriühingu üle kontrolli omandamata (nt kasumis osalemise õigused, hääleõiguseta osalus või kasumiga seotud laenud).

Muude ettevõtlusvormide edu teistes riikides (nt Delaware Inc. USAs) on seotud seda ettevõtlusvormi puudutavaid probleeme lahendava kohtusüsteemi tõhususe, kiiruse ja spetsialiseerumise astmega. Selle eesmärgi võib saavutada ESSU vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismi kasutuselevõtu abil, nagu ka ESSUga seotud küsimustele suunatud spetsiaalsete vaekogude süsteemi rakendamise abil liikmesriikide kohtutes. Mõlemad võivad teha otsuseid üksnes äriühingutevahelistes tsiviilõiguslikes vaidlustes, ESSU äriühingute või ESSU äriühingute aktsiate omandamisest tulenevates või sellega seotud vaidlustes ning ESSU äriühingu ja selle juhtimisstruktuuri liikmete vahelistes vaidlustes. Vaidluste lahendamise erivormides osalemiseks on vaja asjaomaste poolte nõusolekut. Individuaalse ja kollektiivse tööõigusega seotud vaidlused on sellest mehhanismist välja jäetud.

Seoses töötajate kaasotsustamise eeskirjade täitmist tagavate kaitsemeetmetega teeb raportöör ettepaneku kasutada materiaalõiguse normide asemel kollisiooninorme, nagu seda on tehtud ettevõtlusvormi *Societas Europaea* puhul. Töötajate kaasotsustamise eeskirjad on liikmesriigiti sisuliselt erinevad. Nende olemasolu ja tähtsus on tihedalt seotud liikmesriigi majanduse sotsiaalse struktuuriga, mistõttu on tungivalt soovitatav, et ESSU kasutuselevõtmisel ei muudetaks kaasotsustamise riiklikku korda Riiklike eripärade austamine on raportööri arvates paremini saavutatav kollisiooninormidega, millega ühtlustatakse kohaldatava riigisisese õiguse kindlaksmääramist, kui ühtlustatud ELi normidega, milleks tuleb alati teha poliitilisi kompromisse, mille puhul mõnes liikmesriigis on kehtestatud kõrgemad kaasotsustamise standardid. Seetõttu on ESSU-l soovitatav kaasotsustamisega seotud küsimuste suhtes

kohaldatav õigus määrata kindlaks vastavalt ESSU tegelikule asukohale, milleks on keskjuhatuse asukoht.

Lisaks ei piira ESSU individuaalset ega kollektiivset tööõigust; individuaalsete töölepingute suhtes kohaldatav õigus määratakse kindlaks Rooma I määruse artikliga 8.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti projekti koostamisel sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
ACT | The App Association - Transparency Register: 72029513877-54
Association pour l'Unification du Droit des affaires en Europe - Transparency Register: 490631396665-19
Bundesministerium der Justiz (BMJ) - Federal Ministry of Justice
Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS) - Federal Ministry of Labour and Social Affairs)
Bundesnotarkammer - Transparency Register: 74591581960-65
Bundesverband der Deutschen Volksbanken und Raiffeisenbanken - Transparency Register: 22330076571-75
Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands eV- Transparency Register: 0767788931-41
Confédération des Petites et Moyennes Entreprises (CPME) - Transparency Register: 74081206759-11
Conseil International du Notariat Belge /Internationale Raad van het Belgisch Notariaat- Transparency Register: 134690012359-91
Deutsche Bank AG - Transparency Register: 271912611231-56
Deutsche Börse AG - Transparency Register: 20884001341-42
Deutsche Industrie- und Handelskammer - Transparency Register: 22400601191-42
Deutscher Gewerkschaftsbund (DGB) - Transparency Register: 07595112423-87
Deutscher Sparkassen-und Giroverband - Transparency Register: 62379064909-15
Deutscher Steuerberaterverband e.V. - Transparency Register: 845551111047-04
EU Inc Petition - Transparency Register: 848536795849-82
European Commission
European Confederation of Directors' Associations (ecoDa) - Transparency Register: 37854527418-86
European Savings and Retail Banking Group - Transparency Register: 8765978796-80
European Startup Nations Alliance (ESNA)
European Trade Union Confederation - Transparency Register: 06698681039-26
France Digitale- Transparency Register: 479234015862-06
Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft e.V. - Transparency Register: 6437280268-55
Global Legal Entity Identifier Foundation - Transparency Register: 660337819709-62
Hans-Böckler-Stiftung - Transparency Register: 957887652130-79
International Credit Insurance & Surety Association - Transparency Register: 924462331324-02
Leibniz Institute for Financial Research SAFE - Transparency Register: 843071031814-24
Nordic Financial Unions - Transparency Register: 4129929362-47
Oliver Coste
Österreichische Notariatskammer - Transparency Register: 6475183729-37
Permanent Representation of Austria to the European Union
Permanent Representation of Estonia to the European Union
Permanent Representation of France to the European Union
Permanent Representation of the Federal Republic of Germany to the European Union
Permanent Representation of the Kingdom of the Netherlands to the European Union

Startup Portugal
Stiftung Verantwortungseigentum e.V.- Transparency Register: 202064594750-82
Stripe, Inc.- Transparency Register: 389356530261-76
vbw - Vereinigung der Bayerischen Wirtschaft e. V. - Transparency Register: 49096067887-19

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raportöör.

Kui loetelus on märgitud füüsiliste isikute nimi või ametikoht või mõlemad, kinnitab raportöör, et ta on esitanud asjaomastele füüsilistele isikutele Euroopa Parlamendi andmekaitseteate nr 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), milles on kindlaks määratud nende isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad tingimused ja sellise töötlemisega seotud õigused.